

26. "Ἐπειδὴ προσοντὸς ὡρὸς ἥποια τέχεον καὶ δορὸν νόσος εἴη
πῶν· οὐτοπορά αἰγακοῦσα εἰς οὐδαμούσιαν καὶ μαραθωνούσιαν περιπλέκεται."
(εν τῷ "Ν. Πινγίν. τοῦ Λεπτού")

'Επιστολὴ προεστῶτος πρὸς γέροντα τέλειον, καὶ διακριτικόν, καὶ σοφόν, ἀπὸ τὸν δποῖον ζητεῖ νὰ τοῦ λύσῃ, καὶ νὰ τοῦ φανερώσῃ κάποια ζητήματα ἀναγκαῖα εἰς παιδαγωγίαν, καὶ διάστασιν μοναχῶν.

I. Πάτερ ἄγιε παρακαλῶ τὴν ἐν Χριστῷ ἀγάπην σου νὰ μᾶς φανερώσῃς ἐγγράφως, καὶ νὰ μᾶς δεῖξῃς τὸ βέβαιον πότε πρέπει νὰ νηστεύομεν, καὶ πότε νὰ καταλύωμεν, καὶ τὴν διαφορὰν τῶν δεσποτικῶν ἔορτῶν, καὶ τῶν ἔορταζομένων ἀγίων, ὅτι ἀκούομεν πολλοὺς δποῦ λέγοντοι πολλὰ καὶ ἀσύμφωνα· καὶ γάρ μερικοὶ μὲν λέγοντοι πῶς πρέπει νὰ πειθῶμεθα εἰς τοὺς κατακαιρὸν ἡγουμένους, καὶ προεστῶτας· ἄλλοι δὲ πάλιν δὲν λέγοντοι οὔτως, ἄλλα πῶς εἶναι πρέποντον νὰ φυλάττωμεν τὴν ἀκρίβειαν τῶν κανόνων· ὅθεν δεῖξον ἡμῖν λοιπόν, καὶ ἀνίσως εἶναι δυνατὸν νὰ λύωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν νηστείαν τῆς Τετραδίος καὶ Παρασκευῆς εἰς τε τὴν ἑρδομάδα πρὸ τῆς Ἀποκρέω, καὶ τῆς τυρινῆς ὁσùν καὶ τοὺς πολλούς· καὶ πρὸς τούτοις καὶ τὰς Τετραδυπαρασκευὰς ὅπου συμβαίνουν εἰς τὰ μενέορτα τῶν δεσποτικῶν ἔορτῶν. Καὶ ἀνίσως κάμνουσι καλὰ ἐκεῖνοι δποῦ νηστεύοντοι τὴν ἡμέραν τῆς ἕψιστης ἕψιστης τριμήνου σταυροῦ καὶ τὴν παραμονὴν αὐτῆς. Καὶ ἀνίσως πρέπει νὰ τρώγωμεν ὀψώριον τὴν παραμονὴν τῶν Χριστογέννων, καὶ τῶν Φώτων, καὶ ἀνίσως πρέπει ἐκεῖνοι οἱ ἀδελφοὶ δποῦ καπιτζούσι περισσότερον νὰ τρώγωσι καὶ περισσότερον εἰς τὰς νηστίμους ἡμέρας. Καὶ ἀνίσως συγχωρεῖται νὰ καταλύωμεν ὅμοιώς εἰς τὰς δεσποτικὰς ἔορτάς, καὶ εἰς τὰς μητίμας τῶν μεγάλων ἀγίων. Καὶ ἀνίσως πρέπει ἐν ταῖς καταλύσεσι τῶν νηστειῶν νὰ ἀκολουθῶμεν εἰς τὰ τυπικὰ μᾶλλον, παρὰ εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ παλαιὰ διατάγματα, ἥγουν τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν πατέρων. Καὶ ἀνίσως εἶναι καλόν, εὐρισκόμενος τινὰς εἰς κοινόβιον νὰ νηστεύῃ καθὼς θέλει. Καὶ ποῦ πρέπει νὰ φανερώνωμεν καὶ νὰ ἔχομολογούμεθα τὰ πρότερά μας ἀμαρτήματα, καὶ τοὺς καθημερινοὺς λογισμούς, εἰς τὸν καυηγούμενον ἥ εἰς ἄλλον τινὰ εἰς δποιον θέλομεν. Καὶ ἀνίσως πρέπει νὰ περνῶσι καὶ νὰ πολιτεύωνται ὅμοιώς ἐκεῖνοι δποῦ εὑρίσκονται εἰς κανόνα καὶ οἱ κατηχούμενοι, καὶ ἐκεῖνοι δποῦ ἐτελείωσαν ταῦτα, καὶ ἐκεῖνοι δποῦ εἶναι καθαροὶ ἀπὸ ἀμαρτίας, λέγω δηλαδὴ εἰς τὰς γονυκλισίας. καὶ εἰς τὰ λοιπά. Καὶ ἀνίσως συγχωρεῖται εἰς τὰς νηστίμους ἡμέρας νὰ καταλύωσιν ὅμοιώς οἱ κατὰ μόνας διάγοντες μὲ τοὺς εὑρισκομένους εἰς κοινόβιον. Αὐτὰ δὲ καὶ δσα ὅμοια μὲ αὐτὰ φανέρωσον εἰς ἥμας, τιμιώτατε πάτερ, καθὼς ἥθελε νὰ φωτίσῃ ὁ Θεός, νὰ μὴν ὀκνεύσῃς εἰς τὸ νὰ μᾶς ὀφελήσῃς, μήτε νὰ προφασισθῇς πῶς εἰσαι τάχα ἀπαίδευτος καὶ ἀμαθής πιστεύομεν γάρ εἰς τὸν Θεὸν πῶς θέλει ἀνοίξῃ τὸ στόμα σου καὶ νὰ σοῦ δώσῃ λόγον περισσότερον ἀπὸ ἐκεῖνον δποῦ ἔχεις διὰ τὴν ἐδικήν μας ὀφέλειαν.

II. § Εὐσύνοπτος εἰδῆσις, καὶ ἀπόκρισις περὶ τῶν ἐρωτηθεισῶν ὑποθέσεων.

1 Δ. Περιπολίου,⁴ Νέαι ωραι τῶν δεομάν τοῦ Ἁγίου Ὅρου.
'Αριθ. 42, σ. 88-99. ἀλεξάνδρεια 1915, (ἀνατ. ἐν τοῦ "Ἐνεργοφάρου" ΑΑ', 1913, σ. 265-275).

τίρημένον Δαμασκηνὸν καὶ τοὺς πατέρις τοῦ Καρακάλον, καὶ ταῦτα εἰς ἔκατερα τὰ μέρη κοινοποιήσαντες, ἀποκτισιήσητε καὶ ἀνακηρύξητε ὡς ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τὸ οἰεῖν αὐτὸς κοινόθιον ἐλεύθερον καὶ ἀνώτερον πάσης οἵας δήποτε ἀπαιτήσεως τοῦ Δαμασκηνοῦ.

— 90 —

Πρέπει εἰς κάθε χριστιανὸν νὰ φυλάττῃ τοὺς νέμους τοὺς ἑγγράφους πιραδεδομένους ἀπὸ τοὺς θείους ἀποστόλους, ὅμοίως δὲ με τοὺς νὰ φυλάττῃ καὶ τοὺς πνευματικὸν κανόνας, καὶ ὄφους τῶν ἀρίθμων, καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν καὶ Ἱεροφύλων, τῶν τε παλαιῶν καὶ τῶν μεταγενεστέρων, ἐκείνους δηλαδὴ ὅποῦ διαλαμβάνουσι πεινὶ πίστεως, καὶ περὶ τῶν θείων δογμάτων, καὶ ἐκείνους ὅποῦ παραγγέλλουσι διὰ φαγητά, καὶ ποτά, καὶ διὰ νηστείαν, καὶ κατάλυσιν, τὰ δποῖα φραινονταί σοι, ἀδελφέ, ἀναγκαῖα. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ μοναχοὶ δποῦ εἴμεστε γνωρισμένοι ἀπὸ τὰ κοσμικὰ πράγματα, καὶ πολλῶν μὲν ἄλλων ἀγίων πατέρων τύπους ἐδέχθημεν, καὶ προτίτερα ἀπὸ ὅλους, τιὺς ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, ἀπὸ τὸν δποῖον ἔλαβον οἱ μεταγενέστεροι τὰς ἀφορμάς. Αὐτὸς λοιπὸν ὁ θεῖος καὶ μέγας πατὴρ ἡμῶν, εἰς ἐκείνους μὲν ὅποῦ ζῶσιν ἴδιορρύθμως, καὶ καταμόνας ἔδωκε πολλοὺς τρόπους, καὶ διαφόρους τύπους πνευματικῆς ἐργασίας· εἰς ἐκείνους δὲ ὅποῦ εἶναι συμμαζομένοι εἰς ἔνα μοναστήριον καὶ ζῶσι κοινῶς, καὶ ὅποῦ ὅδηγοῦνται, καὶ ὑποτάσσονται εἰς ἔνα πνευματικὸν πατέρα, καὶ ἥγούμενον, δὲν ἐδιώρισεν ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνον νὰ πείθωνται εἰς τὰ προστάγματα τοῦ προεστῶτος, ὡσὰν δποῦ μέλλει βεβαιότατα νὰ ἀποδώσῃ λόγον εἰς τὸν θεὸν δι' αὐτούς, λέγει δὲ εἰς τὰ ἀσκητικά του οὕτως. Ὅτι ἀνίσως καμίαν φορὰν ὁ ἥγούμενος ἥθελε ἐμποδίσῃ νηστείαν, καὶ ἥθελε συμβουλεύσῃ τοὺς ὑπὸ τὴν ἔξουσίαν του μοναχοὺς νὰ φάγουν τίποτε δυναμωτικὸν φαγητόν, ἢ ἄλλο τίποτε ἥθελε τοὺς εἰπῆ, πρέπει νὰ τὰ κάμνωσιν ὅλα δμοίως, πιστεύοντες δτὶ ὁ λόγος τοῦ προεστῶτος εἶναι εἰς αὐτοὺς νόμος. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ ἐρευνῶντας τινὰς ἥθελε εῦρη εἰς τὰ ἀσκητικὰ τούτον διὰ τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον ἐκεῖνοι δποῦ μέλλουσι νὰ λάβωσι φροντίδα ψυχῶν νὰ εἶναι τοιοῦτοι, δτὶ λογῆς ζητεῖ ἡ πνευματικὴ πολιτεία, ὥστε νὰ εἶναι ἐμπειροι θείων καὶ πνευματικῶν πραγμάτων, καὶ νὰ ἥξεύρωσι νὰ διακρίνωσι κινήσεις ψυχικῶν, καὶ σωματικῶν δυνάμεων, καὶ νὰ ἔχωσι καὶ τὰ λοιπὰ τὰ ἀκόλουθα τούτοις ἄλλὰ καὶ ἡμεῖς πρέπει τοιούτους προεστῶτας νὰ ζητοῦμεν, καὶ εἰς τοιούτους νὰ ὑποτασώμεθα, καὶ ὅχι νὰ κάμνωμεν ἥγουμένους κατὰ τὰς ἐπιθυμίας μας, μῆπως καὶ πληρωθῇ εἰς ἡμᾶς ὁ θεῖος λόγος τοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν, ὁ λέγων, ἀνίσως τιφλὸς ὁδηγῇ τυφλὸν καὶ οἱ δύο θέλουν πέση εἰς βόθηνον. Τὰ δποῖα καλῶς διακρίναντες οἱ μεταγενέστεροι πατέρες, οἱ προχειρισθέντες τῇ ἀληθεῖ ἐκ τῆς ἀνωθεν χάριτος, ἐκεῖνοι δηλαδὴ δποῦ ἐκυβέρνησαν μεγάλα μοναστήρια, καὶ πολλὰς ψυχάς, δτὶ λογῆς εἶναι ὁ δμολογητής καὶ ἄγιος πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἥσαν

εἰς τὸν καιρόν του, καὶ προτίτεροι, καὶ μεταγενέστεροι ἀγιοι πατέρες, καὶ οἰκήτορες μοναστηρίων, ἀπὸ τοὺς ὅποίους εἶναι ἔνας, καὶ ὁ ὅσιος πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος ὁ ἐν τῷ ὅρει τοῦ Ἀθωνος οἱ ὅποῖοι δὲν ἔκαιπον μόνον ταῦτα, ἀλλὰ τὰ ἄφησαν καὶ ἐγγράφως εἰς τοὺς μεταγενεστέροις, ἀπὸ τὰ ὅποια καὶ ἡμεῖς φωτιζόμενοι, καὶ ὀδηγούμενοι εὔρισκομεν τὴν ἵσιαν στράταν. Αὐτοὶ γοῦν οἱ μακάριοι ἀφῆσαντες τὰ δυσκολώτερα ἀπὸ τὸν πνευματικὸν νόμον διὰ τὴν μεγάλην ψυχικὴν ἀσθένειαν τοῦ τωρινοῦ καιροῦ, παρέδωκαν εἰς ἡμᾶς ἐγγράφως τὰ εὐκολώτερα, διακρίνοντες αὐτὰ καλώτατα ὑπὸ τοῦ θείου κινούμενοι πνεύματος· διὰ νὰ δυνηθῶμεν καὶ ἡμεῖς νὰ φυλάξωμεν τὴν μικρὰν ταύτην ὑποτύπωσιν, καὶ νὰ φθάσωμεν μὲν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς κάπιον μέρος πνευματικῆς πολιτείας· θέλομεν δὲ διηγηθῆ καὶ τάξῃ πρότερον τὴν διατύπωσιν ὅποῦ διαλαμβάνει διὰ φαγητὰ τὴν ὅποιαν, ὃ τιμιώτατε ἀδελφέ, καὶ πρῶτον ἐζήτησας, καὶ λοιπὸν λέγουσιν οὕτως.

’Απὸ τὴν Λαμπρὰν ἔως τῶν ἀγίων Πάντων τρώγωμεν τὰ λάχανα, καὶ τὰ ὅσπρια μὲν λάδι, πίνομεν καὶ κρασὶ κάθε ἡμέραν ἀπὸ ἕνα κρασοβόλιον, ἔξω μόνον ἀνίσως καὶ προστάξῃ ὁ προεστὼς νὰ πίωμεν περισσότερον· μέτρον δὲ τῶν κρασοβόλιων εἶναι ὁ παραδεδόμένος τύπος εἰς κάθε μοναστήριον. ’Επειδὴ καὶ ἄλλο μὲν μοναστήριον κυβερνᾶται κατὰ ἄλλον τρόπον, καὶ ἄλλο κατὰ ἄλλον· καὶ τὴν μὲν διακαινήσιμον ἔβδομάδα ἔχομεν ἐλευθερίαν εἰς κάθε φαγητόν, διμοίως καὶ τὴν μετὰ τὴν πεντηκοστὴν ἔβδομάδα, καθὼς φαίνεται εὔλογον εἰς μερικοὺς πατέρας. ’Απὸ δὲ τὸ Ἀντιπάσχα, καὶ ἔως τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς δευτέραν μέν, καὶ Τρίτην, καὶ Πέμπτην τρώγωμεν τυρί, καὶ ὀψάρια, τὴν δὲ Τετραδοπαρασκευὴν τὰς περιῶμεν χωρὶς γάλα καὶ τυρὶ καὶ αὐγά· μερικοὶ δὲ πατέρες δὲν ἔμποδίζουν τίποτε φαγητὸν εἰς ὅλην τὴν πεντηκοστὴν, ἀλλὰ τὰ ἄφησαν εἰς τὴν προαίρεσιν τοῦ καθ’ ἐνός, κἄν θέλῃ νὰ φάγη κἄν μὴ θέλῃ.

’Ἐν δὲ τῇ νηστείᾳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων, λέγουσι, δευτέραν μὲν καὶ τετραδοπαρασκευὴν, δὲν καταλύομεν οὔτε λάδι, οὔτε κρασί, τὴν δὲ Τρίτην καὶ Πέμπτην καταλύομεν λάδι καὶ κρασὶ καὶ ὅχι ὀψάρια· εἰ δὲ τύχῃ καὶ ἔλθῃ τότε εἰς τὴν νηστείαν τῶν ἀγίων ἀποστόλων, μνήμη ἀγίου τινὸς κατὰ πολλὰ μεγάλου καὶ ἐπισήμου, εἰ μὲν τύχῃ ἐν δευτέρᾳ ἢ τετραδοπαρασκευῇ καταλύομεν ἔλαιον, καὶ οἶνον, καὶ ὅχι ὀψάρια, εἰ δὲ ἐν Τρίτῃ καὶ Πέμπτῃ καταλύομεν καὶ ὀψάρια. Τοῦτο δὲ τὸ κάμνομεν εἰς τὰς μνήμας τῶν ἀγίων ἔκείνων ὅποῦ ἔχουσιν ἀργίαν· καὶ γὰρ εἰς πολλοὺς ἀγίους ἔχομεν θεοτόκια καὶ τροπάρια, δὲν στιχολογοῦμεν δὲ καὶ εἰς τὰς ὥρας, δὲν κάμνομεν δὲ καὶ μετανοίας, ὅμως.

δὲν ἔχομεν ἄδειαν νὰ χαλῶμεν καὶ τὴν νηστείαν, ἔξω μόνον εἰς τοὺς μεγάλους ἀγίους φέρεις τὴν νηστείαν ταύτην προηγουμένως μὲν ἀκολουθεῖ ἡ γεννησις τοῦ Τιμίου Προδρόμου, πολλαῖς φοραῖς δὲ ἔρχεται καὶ ἡ μνήμη τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Βαφθολομαίου καὶ Βαρνάβα καὶ τοῦ ἀγίου Θεοδώρου τοῦ στρατηλίτου.

Τοῦτο ὅμως πρέπει νὰ φυλάττεται καὶ εἰς ὅλον τὸν χρόνον, δύο φοραῖς δὲ τρώγομεν ἐν τῇ νηστείᾳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων.

Ἄπὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἔως τοῦ ἀγίου Φιλίππου τὴν Τειραδοπαρασκευὴν δὲν καταλύομεν λάδι, καὶ κρασί, τρώγομεν ὅμως μαγειρευμένον φαγητὸν χωρὶς λάδι. Εἰ δὲ καὶ συνέβη εἰς καμίαν ἀπὸ τὰς δύο ἡμέρας ταύτας δεσποτικὴ ἑορτή, ἥ τῇ Θεοτόκου, τρώγομεν καὶ δψάριον· εἰ δὲ καὶ τύχῃ μνήμη τινὸς ἀγίου ἀπὸ τοὺς πολλὰ ἐπισήμων, ὅτι λογῆς ἐφανερώσαμεν ὅπισθεν, λάδι μόνον καὶ κρασὶ καταλύομεν, ἔξω μόνον ἀνίσως καὶ εἶναι ναὸς εἰς ὄνομα τινὸς ἀγίου, ὅτε ἐκεῖνοι ὅποῦ συναχθῶσι τότε εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἀγίου ἐν τῷ ναῷ τιμωμένῳ καταλύονται ὅμοίως μὲ τὰς δεσποικάκους ἑορτάς, ἥγουν καὶ δψάριον. Εἰς δὲ τὰς μνήμας τῶν λοιπῶν ἀγίων ὅποῦ ἔχουνται θεοτόκια καὶ δὲν γίνεται στιχολογία εἰς τὰς ὥρας, ὑέλοιμεν κάμῃ καθὼς εἴπομεν ἀνωτέρω. Ἐκείνους δὲ τοὺς ἀγίους εἰς τῶν ὅποιων τὰς μνήμας καταλύομεν τὴν νηστείαν θέλομεν τοὺς βάλῃ ἔμπροσθεν κατὰ τάξιν καὶ σαφεστέραν φανέρωσιν.

Τῇ δὲ νηστείᾳ τῶν Χριστουγέννων μίαν φορὰν τρώγομεν τὴν ἡμέραν μετὰ τὸν ἐσπερινόν, φυλάττομεν δὲ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν νηστείαν τὴν διοίαν δίαιταν ὅποῦ φυλάττομεν καὶ τῶν ἀγίων ἀποστόλων. “Οτι καὶ εἰς αὐτὴν ἀνίσως καὶ τύχῃ μνήμη τινὸς ἀγίου μεγάλου ἐν δευτέρᾳ ἥ τειραδοπαρασκευῇ, δύο φοραῖς τρώγομεν, καταλύομεν δὲ καὶ δψάριον. ”Ἐγομεν δὲ ἐν τῇ νηστείᾳ μνήμας ἀγίων τῶνδε, τοῦ ἀγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου, τοῦ ἀγίου Νικολάου, τῆς συλλήψεως τῆς ἀγίας Ἀννης, τοῦ ἀγίου Εὐστρατίου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, εἰς δὲ τὴν ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων ἑορτάζομεν ἡμέρας δύο, καὶ δύο φοραῖς τρώγομεν, τῇ μὲν πρώτῃ καὶ κυρίᾳ δψάριον, τῇ δὲ μεθεόρτῳ λάδι καὶ κρασί, τὸ δὲ μέτρον τῆς κρασοβολίας οἵ μὲν πατέρες τὸ ἐφανέρωσάν, ἡμεῖς δὲν τὸ ἀφήσαμεν διὰ τὴν αἰτίαν ὅποῦ εἴπομεν ἔμπροσθεν διθενὸς θέλει ἀς ἔρευνήσῃ τὰ κατὰ πλάτος τυπικὰ αὐτῶν, καὶ θέλει τὰ εῦρη ὅλα ἐκεῖ σαφέστατα. Εἰς δὲ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων διοίας καὶ τῶν Θεοφανίων, κἄν τε ἡμέραν νηστεύσιμον ἥθελε τύχῃ, κἄν τε σάββατον, ἥ κυριακήν, δψάριον δὲν καταλύομεν ἀλλὰ μόνον λάδι καὶ κρασί, καὶ μίαν φορὰν πρὸς ἐσπέραν.

Τὸ δὲ δωδεκαήμερον τοιούτης λογῆς περιῶμεν καθὼς καὶ τὴν πεντηκοστήν ἀπὸ δὲ τῶν Θεοφανίων μέχρι τῆς ἀποκρέω ὅμοιώς περιῶμεν καθὼς καὶ εἰς τὰς ἡμέρας διποῦ ἀκολουθοῦν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἄγιων ἀποστόλων, καὶ τοῦ ἄγιου Φιλίππου.

΄Η δὲ ἑβδομάς τῆς ἀποτυρώσεως ἔχοιναν οἱ ἁγιοὶ πατέρες νὰ εἶναι ἀπόλυτος, διὰ τὰς αἰτίας ὃπου ἐκεῖνοι εἶδον.

Τὴν δὲ κατάλισιν τῆς προταποκρέω ἑβδομάδος, ἐγγράφως μὲν δὲν τὴν παρελάβομεν ὅμως καθὼς λέγουσι τινὲς καταλύομεν τὴν ἑβδομάδα ταύτην διότι αἵρετικοὶ τινὲς νηστεύουσιν ἐν ταύτῃ. Τὰς δὲ τετραδοπαρασκευὰς τῶν μεθεόρτων ἡμερῶν τῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν, καταλύομεν λάδι καὶ κρασί.

΄Οτι δὲ μερικοὶ νηστεύουσι τὴν ἡμέραν τῆς ὑψώσεως τοῦ τιμίου σταυροῦ, ἢ τὴν παραμονὴν ταύτης οὐδὲ τοῦτο δὲν τὸ παρελάβομεν ἐγγράφως, ὅμως ἐπειδὴ καὶ κάμνουσι τοῦτο, ἢ εἰς τιμὴν τοῦ ζωοποιοῦ ξύλου, ἢ διὰ ἐλευθερίαν ἀρρωστίας, ἢ διὰ ἄλλο καλόν, νομίζω πῶς δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἐμποδίζῃ τινάς, διτὶ κάθε πρᾶγμα ὃποῦ γίνεται κατὰ Χριστὸν μὲ ἀγαθὴν συνείδησιν δὲν εἶναι κακόν.

΄Ἐν δὲ τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ μίαν φορὰν τρώγομεν τὴν ἡμέραν πλὴν τὴν πρώτην ἑβδομάδα, μερικοὶ μὲν πατέρες ἐπρόσταξαν νὰ μὴν τρώγωμεν τελείως τὴν δευτέραν καὶ τὴν τετράδα, ἔξω μόνον οἱ ἀρρωστοὶ τὴν δὲ τρίτην, καὶ τὴν πέμπτην νὰ ἐμβαίνωμεν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ νὰ τρώγωμεν ψομί, καὶ νὰ πίνωμεν νερόν, καὶ ὅχι ἄλλο τίποτε περισσότερον, ἀλλὰ καὶ προηγιασμένην, λέγουσι, νὰ μὴν γίνεται τὴν τετράδα ταύτην ἄλλοι δὲ πάλιν λέγουσι, τὴν μὲν δευτέραν νὰ τὴν περιῶμεν τελείως ἀγευστοί, τὴν δὲ Τρίτην νὰ πηγένη ὅποιος θέλῃ εἰς τὴν τράπεζαν ἀπὸ τὸ παράθυρον καὶ νὰ τρώγῃ ψομί μὲ νερόν, καὶ ὅχι περισσότερον, τῇ δὲ τετάρτῃ νὰ γίνεται προηγιασμένη, καὶ νὰ ἀνοίγῃ ἡ τράπεζα, καὶ ἐμβαίνοντες νὰ τρώγωμεν κωκκία βραστά, καὶ νὰ πίνωμεν νερόν, τῇ δὲ πέμπτῃ νὰ κάμνῃ ὅποιος θέλῃ καθὼς καὶ τὴν Τρίτην, τῇ δὲ Παρασκευῇ λέγουσι, καὶ τὰ δύο μέρη νὰ γίνεται προηγιασμένη, καὶ νὰ τροπεζώνωνται κωκκία βραστά, ἢ χουσιάφι, ἢ λαχαναλμαία χωρὶς λάδι, καὶ νὰ πίνωμεν νερόν· καὶ αὐτὰ εἶνε ἐκεῖνα ὃποῦ προστάζουσι νὰ γίνωνται τὴν πρώτην ἑβδομάδα.

΄Εἰς δὲ τὰς λοιπὰς ἡμέρας προτάσσουσιν οὕτως ἀπὸ τὴν δευτέραν τῆς δευτέρας ἑβδομάδος τρώγομεν ἀπὸ μίαν φορὰν τὴν ἡμέραν, τῇ μὲν δευτέρᾳ καὶ τετραδοπαρασκευῇ κωκκία βρεκτὰ καὶ λάχανα ὄμια, ἢ ἐλαίας· τῇ δὲ τρίτῃ καὶ πέμπτῃ δσπρια, ἢ λάχανα μαγειρευμένα

χωρίς λάδι, καὶ τοιουτοτρόπως περνοῦμεν ὅλην τὴν ἀγίαν Τεσσαρακοστήν ἔως τὴν παρασκευὴν τοῦ Λαζάρου ὅλην δὲ τὴν ἀγίαν Τέσσαρακοστήν οὕτε λάδι, οὕτε κρασὶ καταλύμεν, πλὴν σαββαῖτου καὶ κυριακῆς καὶ μερικῶν διωρισμένων ἡμερῶν ἥγουν τῆς εὐφέσεως τῆς τιμίας κειραλῆς τοῦ προδρόμου, τῶν ἀγίων Τεσσαράκοντα, τῆς τετράδος τῆς μεσονηστίμοι, τῆς ε' τοῦ μεγάλου κανόνος, καὶ ὅτι ψάλλεται ὁ ἀκάθιστος ὑμνος, ὑψάριον δὲ δὲν τρώγομεν, πλὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μιόνον.

Τῇ δὲ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ ἑβδομάδι ἐνδιφραγοῦμεν, πλὴν τῆς μεγάλης Πέμπτης τῷ δὲ μεγάλῳ σαββάτῳ ὑστερον ἀπὸ δύο ὥρας τῆς νυκτὸς ἀφ' οὗ τελειώσει ἡ ἀκολουθία τρώγομεν ὀλίγον ψωμὶ καὶ πίνομεν καὶ ἀπὸ ἔνα ποτήριον κρασὶ διὰ νὰ μὴν ἀποκάμωμεν καὶ αὐτὸς μὲν εἶνε ὁ παραδοθεὶς τύπος εἰς τὸ κοινόν, καὶ εἰς τὴν τράπεζαν τῶν ἀδελφῶν, καὶ ὅλον τὸν χρόνον.

Διὰ δὲ συγκατάβιασιν ἀδελφὲ καὶ φιλοτιμίαν ἔκείνων ὅποῦ κοπιᾶζοις περισπότερον ἀκούσον τί λέγουσι ἀπὸ τὴν δευτέραν τῆς δευτέρας ἑβδομάδος, μετὰ τὴν πρώτην ὥραν πιγένουσιν οἱ διωρισμένοι εἰς τὰς ἔξω δουλείας, κάθε ἔνας εἰς τὸ διακόνημά του, καὶ ἔκεινοι μὲν ὅποῦ δουλεύουσι κοντὰ εἰς τὸ μοναστήριον συνάζονται εἰς τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἑσπερινοῦ, καὶ μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐμβαίνουσιν εἰς τὴν τράπεζαν ὅσοι δὲ δουλεύουσι μακρά, πέρνουσι μαζή τους ψωμὶ καὶ τρώγοντιν μετὰ τὴν ἔκτην ὥραν μὲ νερὸν μόνον, ἐσπέρας δὲ ἐρχόμενοι εἰς τὸ μοναστήριον ἐμβαίνουσιν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τρώγουσιν ὅτι ἐτραπεζώθη τὴν ἡμέραν εἰς τὸ κοινόβιον. Εἰς δὲ τοὺς χαλκεῖς, καὶ βιοδοναρέους, καὶ μαραγκούς, καὶ ἔνδοντος, δίδουσι ψωμὶ καὶ ἀπὸ δύο ποτήρια κρασί, ἀνίσως νὰ είναι τρίτη, ἥ πέμπτη, τὴν γὰρ δευτέραν καὶ τετραδοπαρασκευὴν τινὰς δὲν πίνει κρασί, ἔξω μόνον οἵ ἄρρωστοι.

Μετὰ δὲ τὴν ἀγίαν Τεσσαρακοστὴν οἱ διακονιταὶ πιγένοντες εἰς τὰς δουλείας τῶν πέρνουσι ψωμὶ καὶ ἀπὸ ἔνα κρασοβόλιον, δόμοίως καὶ οἱ ἀμπελουργοὶ διπόταν κλαδεύουσιν, ἥ βλαστολογοῦσι, καὶ οἱ ζυμωταὶ διπόταν ζυμώσουσι.

Ἐν δὲ τῇ νηστείᾳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ τῶν Χριστουγέννων, τινὰς δὲν πέρνει κρασὶ τὴν τετραδοπαρασκευὴν, ἔξω μόνον οἱ ἄρρωστοι, καὶ ἔκείνους ὅποῦ συγχωρέσει ὁ ἥγούμενος. Καὶ τῇ μὲν νηστείᾳ τῶν ἀγίων ἀποστόλων δύο φροντίς τρώγομεν τὴν ἡμέραν, καὶ οἱ διακονηταὶ λαμβάνουσι τὴν Δευτέραν καὶ Τρίτην καὶ Πέμπτην ἀπὸ ἔνα κρασοβόλιον.

Τῇ δὲ τῶν Χριστουγέννων νηστείᾳ τὴν μὲν Τετραδοπαρασκευήν, καθὼς εἴπομεν, δὲν πίνει τινάς κρασί, τὰς δὲ λοιπὰς τρεῖς ἡμέρας δύταν τρώγωμεν μίαν φοράν, λαμβάνονται οἱ εἰρημένοι διακονηταί, λέγω δηλαδὴ χαλκεῖς καὶ βιόδονάριοι, ἔντοφροι καὶ μιραγκοὶ ἀπὸ δύο ποτηρίας δύταν δὲ ἐλθῃ μνήμη ἄγιων ἀπὸ ἐκείνους δποῦ παρεδώκαμεν ἐγγράφως δύο φοραῖς τρώγομεν, πίνομεν καὶ ἀπὸ ἕνα κρασιοβόλιον τὸ γεῦμα.

Όλον δὲ τὸν χρόνον δύταν δὲν ἔχουσι δουλείαν ἃς εὐγαριστοῦνται καὶ αὐτοὶ εἰς δτι τραπεζώνει τὸ κοινόβιον. Τοιουτοτρόπως παρέδωκαν ἡμῖν οἱ ἄγιοι πατέρες, ἀδελφέ, καὶ τοιαύτην τάξιν παρελάβομεν ἡμεῖς οἱ ἀσθενεῖς· οἱ δὲ δυνατοὶ δυνατῶς ἔτασθησονται. Καὶ ἃς μὴν κατηγορῇ τινάς ταῦτα ὥσαν νὰ ἀτιμάζωσι τὴν ἀποστολικὴν ἀκρίβειαν, ἢ ὥσαν ὑποδεέστεροι ἀλλ’ ἃς στοχαζεται ἐκεῖνο, ἥγουν δτι ἐσυγκατέβηκαν ὀλίγον ἀπὸ τὸ δίκαιον, αἰψῶτον μὲν διὰ τὴν ἀσθενειαν τῆς τωρεινῆς γενεᾶς δεύτερον δὲ δτι καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸ περισσότερον ἀφέθη εἰς τὴν οἰκονομίαν, καὶ κρίσιν τῶν προεστώτων δτι δὲ ἡκολούθησαν καὶ εἰς τοὺς θείους κανόνας ἀπὸ τοὺς δποίους ἔλαβον καὶ τὰς ἀφορμὰς εἶναι φανερὸν ἐκ τούτου. Οἱ γὰρ θεῖοι ἀπόστολοι εἰς τὸν περὶ διδασκαλίας λόγον τοὺς λέγουσι ταῦτα, ἀμαρτάνει ἐκεῖνος δποῦ νηστεύει τὴν κυριακήν, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἡμέρα ἀναταύσεως, ἢ τὴν πεντηκοστήν, ἢ ὅλως σκυθρωπᾶζει ἡμέραν ἑορτῆς. Ὅτι δὲ καὶ οὗτοι οἱ θεοκήρυκες προστάζουσι αἱ μνήμαι τῶν ἄγιων νὰ τιμῶνται δμοίως μὲ τὰς δεσποτικὰς ἑορτάς, ἥγουν τῶν Χριστουγέννων, τῶν Φώτων, τὴν ἑβδομάδα τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Χριστοῦ, τὴν ἀνάληψιν καὶ τὴν πεντηκοστήν, εὐθὺς φέρονται εἰς τὴν μέσην, καὶ τὰς μνήμας τῶν ἄγιων ἀποστόλων, καὶ μαρτύρων τοῦ τε πρωτομάρτυρος Στεφάνου καὶ τῶν λοιπῶν. Καὶ πάλιν εἰς τὸν εἰκοστὸν τρίτον κανόνα δρῖστος νὰ μὴν νηστεύωμεν ἑορτήν, ἐξω μόνον διὰ ἀσκησιν δμοίως καὶ ἡ ἐν Γάγγεα σύνοδος κατηγορεῖ ἐκείνους δποῦ δὲν δέχονται τὰς πανηγύρεις τῶν μαρτύρων, καὶ τὰς φιλίας, καὶ λειτουργίας δποῦ γίνονται δι’ αὐτούς πανήγυρις δὲ ἄγιον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γένη κατὰ ἄλλον τρόπον, ἐὰν δὲν γένη κατάλυσις διὰ Χριστόν ἀπὸ τοῦτο λοιπὸν εἶναι φανερὸν πῶς δὲν ἔγραψαν οἱ μεταγενέστεροι ἀτλῶς καὶ ἀστυχάστως ἐκεῖνα δποῦ ἔγραψαν. Τὸ λοιπὸν ἀνίσως καὶ πιστεύομεν δτι καὶ δ Στουδίτης θείῳ κινούμενος πνεύματι ἔγραψεν, δμοίως καὶ δσοι ἀκολουθοῦντες αὐτὸν ἔγραψαν, ἃς δεχώμεθα ἀνεξετάστως, καὶ ἀδιακρίτως ἐκεῖνα δποῦ μᾶς παρέδωκαν· εὶ δὲ καὶ οἱ παλαιότεροι δὲν εἴπον κανένα τέτοιον, δὲν εἶναι παραζενον. Τὸ λοιπὸν χρεωστεῖ

κάθε ἔνας ὅπου εὑρίσκεται εἰς κοινόβιον τοιούτης λογῆς νὰ φρονῇ καὶ νὰ κάμνῃ καθὼς αὐτοὶ εἰπον· καὶ εἰ μὲν τὸ μοναστήριον ἔχει ἐδικόν του τυπικὸν ἔγγραφον ἀπὸ τοὺς κτήτοράς του πρέπει νὰ τὸ φυλάττῃ ἀπαρασάλευτον· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχει ἡς εἰναι ὁ ἡγούμενος ἀντὶ τυπικόν· ἀνίσως μόνον καὶ πολιτεύεται ὑπωσδήποτε κατὰ Χριστόν· ὅτι βέβαια ἀνίσως εἶναι τοιοῦτος δὲν θέλει εἰπῆ τίποτες ἀπὸ λόγου του, ἀλλὰ ἀπὸ τοὺς θείους κανόνας, καὶ γὰρ ὁ τοιοῦτος δὲν δέχεται νὰ κάμνῃ οὕτε νὰ λέγῃ οὕτε νὰ βάνῃ εἰς τύπον ἔργα κατηγορημένα καὶ ἀπαράδεκτα· ὅθεν δὲν εἶναι πρέπον νὰ πείθηται τινὰς εἰς ἐκεῖνον τὸν προεστῶτα ὅπου δὲν εἶναι τοιοῦτος· εἰ δὲ καὶ δὲν θέλομεν νὰ κάμινωμεν ἔτζι, τί κάμνει χρεία νὰ πηγένωμεν εἰς κοινόβιον, καὶ νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς προεστῶτα, καὶ νὰ δίδωμεν συνθήκας περὶ τούτου ἐμπροσθεν τοῦ Θεοῦ, καὶ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, ἐὰν θέλωμεν πάλιν ὕστερον νὰ ἐφευρίσκωμεν ἐδικάς μας νηστείας, καὶ καταλύσεις, καὶ νὰ ταράττωμεν τὸ κοινόβιον· ὅτι κάμνοντες οὕτως, καὶ μὴ πειθόμενοι τῷ προεστῶτι θέλομεν λάβῃ κόλασιν μᾶλλον, παρὰ καλόν, καθὼς λέγει ὁ Μέγας Βασύλειος, ἔξω μόνον ἀνίσως καὶ κάμνῃ τινὰς τίποτες μὲ γνώμην καὶ διάκρισιν τοῦ προεστῶτος· λέγει δὲ ὅταν εἶναι μοναστήριον καὶ ἡγούμενον καὶ δὲν φυλάττει τὰς ἔξι ἀρχῆς παραδεδομένας εἰς αὐτὸ πατρικὰς παραδόσεις, τὰς περὶ νηστείας, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πνευματικῆς καταστάσεως, δὲν εἶναι πρέπον τὸ τοιοῦτον νὰ δονομάζεται μοναστήριον, ἀλλὰ ἄλλο τίποτες.

Διὰ δὲ τὴν ἔξομολόγησιν ἔχομεν παράδοσιν ἔξι ἀρχῆς ἀπὸ τοὺς πατέρας, ὥστε ὅλοι ὅσοι εὑρίσκονται εἰς ἔνα μοναστήριον εἰς τὸν ἡγούμενον νὰ ἔξομολογοῦνται· εἰ δὲ καὶ ὁ ἡγούμενος δὲν θέλει διὰ καμίαν αἰτίαν, αὐτὸς πρέπει τότε νὰ τοῖς διορίσῃ ἄλλον ἢ εἰς τὸ μοναστήριον, ἢ ἔξω πλησίον.

Ἐν ὅσῳ δὲ καιρῷ εὑρίσκεται τινὰς εἰς κανόνα δὲν περνᾶ ὅμοίως μὲ τοὺς λοιποὺς ἀδελφοὺς εἰς τε φαγητόν, καὶ ποτόν, μὲ τὴν εἰδησιν ὅμως τοῦ ἡγουμένου· ὅτι λέγει, ἄλλη ἔγκράτεια ἀρμόζει εἰς τοὺς ἀκανονίστους καὶ ἀνευθύνους, καὶ ἄλλη εἰς τοὺς κανονισμένους καὶ ὑπενθύνους· ὅταν ὅμως καὶ αὐτὸς τελειώσῃ τὸν κανόνα του, τότε πρέπει νὰ ἀκολουθῇ εἰς τὸν τύπον τοῦ μοναστηρίου, διὰ νὰ εἶναι ὅλοι τὸ ἔνα, καὶ ἔνα φρονοῦντες καὶ πράττοντες, καὶ νὰ μὴν λέγωσι, ἄλλοτε μὲν πῶς εἶναι τοῦ Παύλου καὶ ἄλλοι τοῦ Ἀπολλώ, ἀλλὰ τοῦ ἑνὸς ποιμένος, καὶ ὅδηγοῦ, ὁ ὅποιος βαστάζει εἰς τὸ στόμα του καὶ εἰς τὴν ψυχήν του τὰ προστάγματα τοῦ θείου νόμου.

Ἐκεῖνοι δὲ ὅπου δὲν εὑρίσκονται εἰς κοινόβιον, οὕτε εἰς ὑποτα-

γὴν ἥγουμένου ἔχουσιν ἄδειαν νὰ λέγωσι τοὺς λογισμούς τους εἰς ὅποιον θέλουσι, οἵ διόποιοι χρεωστοῦσι νὰ πολιτεύωνται καὶ μὲ περισσοτέραν ἀκρίβειαν, καὶ νὰ μὴν ἔξετάζωσι μηνήμας ἄγιων, καὶ πανηγύρεις, καὶ καταλύσεις, ἀλλὰ τὰς ἀκριβεστέρας διαταγάς, καὶ παραγγελίας τῶν πατέρων, καὶ νὰ πολιτεύωνται καθὼς ἐκεῖνοι παραγγέλλονται.

Εἰς ἐκείνους δὲ ὅποῦ εὑρίσκονται εἰς ὑποταγὴν ὁ ἥγούμενος εἶναι ἀρχετός, νὰ εἶναι ἀντὶ κανόνος εἰς τὰ φαγητά, καὶ εἰς τὴν λοιπὴν πνευματικὴν ἔργασίαν, ὅτι ἐδόθη ἔξουσία καὶ εἰς αὐτὸν παρὰ Θεοῦ ἐπίσης μὲ τοὺς ἀποστόλους, τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν, ἀνίσως μόνον ὁ τοιοῦτος καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἥγούμενος, καὶ καθὼς πρέπει, καὶ ὅχι ὡσὰν ὑποτασσόμενος· καὶ φροντίζει δσον δύναται, καὶ ἐπιμελεῖται τοῖς ὑποτασσομένοις εἰς αὐτὸν ἀδελφοῖς, καθὼς μέλλει νὰ δώσῃ ἀπολογίαν εἰς τὸν Θεὸν δι' αὐτοὺς ἐν καιρῷ κρίσεως· πλὴν ἀνίσως καὶ αὐτοὶ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτὸν καλῶς, καὶ χωρὶς δόλον, καὶ ἔχουσιν εἰς αὐτὸν ὑπακοὴν καὶ πίστιν καθὼς πρέπει· λέγει γὰρ ὅτι δστις ἀκολουθεῖ τὸ πρόβατον ὡς τὸν ποιμένα, ἥγουν δσην ὑποταγὴν ἔχει τινὰς εἰς τὸν ἥγούμενον, τόσην ἀπολογίαν ἔχει νὰ δώσῃ καὶ αὐτὸς δι' ἐκείνον εἰς τὸν δεσπότην Χριστόν.

Καὶ τοῦτο δὲ πρέπει νὰ φυλάττωμεν ὅλοι, ὥστε μήτε νὰ φαινώμενα πολλὰ ἀκριβεῖς φύλακες τῶν κανόνων, καὶ ἀσυγκατάβατοι, οὔτε πάλιν νὰ συγκαταβαίνωμεν παράκαιρα καὶ νὰ προστάζωμεν ἀστόχαστα καὶ ἀνόητα τοὺς ὑποταπομένους εἰς ἡμᾶς νὰ καταλύωσι.

Πρὸς τούτοις δὲ χρεωστοῦμεν νὰ στοχαζώμεθα, καὶ ἐκεῖνο, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ περνῶσιν δλοι δμοίως, καὶ τοῦτο τὸ ἔδειξε σαφέστατα ὁ φανεῖς εἰς τὸν μέγαν Παχώμιον ἄγγελος, καὶ οἱ θεῖοι πατέρες· ἥγυνν κατὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ παίδευσιν τοῦ καθ' ἐνός, καὶ κατὰ τὴν ἔξιν καὶ κατάστασιν τοῦ σώματός του χρειάζεται, καὶ τὸν κόπον, καὶ τὴν στράταν, καὶ τὴν συνήθειαν· καὶ γὰρ λέγει ὁ Μέγας Βασιλεῖος, συγκρίνοντας τινὰς κορδιά μὲ κορδιά, θέλει εῦρη τόσην διαφοράν, δσην ἔχει ὁ χαλκὸς καὶ ὁ σίδηρος συγκρινόμενος μὲ τὰ φριγανώδη ἔύλα· καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς λέγει, δλοι μὲν νὰ περνῶμεν μὲ ἔνα κανόνα τροφῆς εἶναι ἀδύνατον, τὴν δὲ κρίσιν τὴν ἀφίνομεν εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν ἥγουμένως, ἀλλὰ καὶ οἱ περισσότεροι πατέρες εἰς τοὺς ἀσθενεστέρους κατὰ τὸν λογισμὸν ἐματαχειρίσθησαν τὴν συγκατάβασιν· καὶ ὅτι οὕτως ἔχει ὅτοχάσου τί λέγει ἔνας ἀπὸ τοὺς πολλὰ δοκίμους σκητιώτας γέροντας, εἰς τόσην, λέγει, ψυχρότητα βλέπομεν μερικοὺς ὅποῦ ἐπεσαν ὅποῦ νὰ ἀναγκάσθησαν οἱ πατέρες νὰ τοὺς παρακαλοῦσι καὶ νὰ τοὺς πείθωσι νὰ ἔχωσι διὰ μεγάλον· κατόρθωμα τὸ

νὰ μὴν ἀφήσωσι τὰ μοναστήριά τους, ἀλλὰ νὰ κάθισσονται εἰς αὐτὰ μὲ ὅ,τι τρόπον ἡμποροῦσι· διὰ νὰ μὴν πέσωσι, λέγει, εἰς μεγαλείτερα καὶ γειρότερα περιερχόμενοι καὶ πλαινόμενοι ἐδὼ καὶ ἔκεῖ· μεγάλο λοιπὸν κατόρθωμα νομίζουσιν οἱ γέροντες εἰς τοὺς τοιούτους, ἀνίσως μόνον καθίσσονται εἰς τὴν ἔρημον, ἢ εἰς τὸ μοναστήριόν τους, καὶ μὲ ὅ,τι λογῆς ἀμέλεια, καὶ ἀσθένεια νοὸς ἥθελεν εὑρίσκεσθαι.

Λοιπὸν καὶ ἡμεῖς ὅσοι εἴμαστε διδύσκαλοι καὶ προεστῶτες ἀλλων ἃς προσέχωμεν, μήπως ἀπὸ τὴν ἄκαρδόν μας δικαιοσύνην πλεονεκτηθῆ ὁ Θεός, καὶ ζημιωθῆ ἀντὸ τὸ κεφάλαιον, ἥγουν τὴν σωτηρίαν τῶν μετανοούντων· ὅτι δὲν πρέπει νὰ πολυπραγμονοῦμεν (καθὼς καὶ ἀνωτέρω εἴπομεν) τὰς οἰκονομικὰς συγκαταβάσεις τῶν ἀγίων πατέρων, μήπως καὶ γένομεν ὑπόδικοι εἰς ἐπιτίμια· καὶ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, ὅσοι ἀπειθοῦν εἰς αὐτὰς δὲν ἐπιτιμῶνται, ἀλλὰ ἀναθεματίζωνται ὡς αἰρετικοί. Καὶ ὅτι τοῦτο εἶνε ἀληθές, ὁ βουλόμενος ἃς ἔξετάσῃ νὰ μάθῃ τί ἔγινεν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Στουδίου, καὶ τοῦ βασιλεύοντος τότε Κωνσταντίνου, καὶ τῶν τότε ἀγίων Ἱεραρχῶν, καὶ θέλει εὔρει τὸν λόγον μου ἀληθῆ.

Διὰ ἔκείνους δὲ ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς μετάνοιαν καὶ κανόνα τῶρα ἐδῶ θέλομεν εἰπῆ διεξοδικώτερα, ὅχι δῆμος ἀποφασιστικῶς, ἀλλὰ συμβουλευτικῶς. Οὗτοι λοιπὸν ἐν ὅσῳ εὑρίσκονται εἰς τὸν κανόνα πρέπει νὰ νηστεύωσι, καὶ τὴν Δευτέραν, καθὼς φανερώνει τὸ τυπικὸν τῶν Ἱεροσολύμων· καὶ μήν νὰ καταλύωσιν ὅλην τὴν πεντηκοστήν, μήτε τὰς γονυκλισίας νὰ ἀφίνωσι, καθὼς οἱ ἐλεύθεροι ἐπιτιμίων, ἀλλ᾽ ἃς ἀρκοῦνται μόνον εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς διακαινησίμου ἔβδομάδος, καὶ τῶν λοιπῶν δεσποτικῶν ἕօρτῶν τοῦ ὅλου χρόνου.

Αὐτὰ μέν, ὡς πνευματικὲ ἀδελφέ, ὡς ἔζήτησας ἐγράψαμεν ὅσον ἦτον τῆς δυνάμεως μας ἀκολουθήσαντες εἴς τὰ τυπικὰ τῶν πατέρων, καὶ εἰς ἄλλας θείας γραφάς, καὶ λαβόντες ἔκειθεν τὰς ἀφορμάς· εἰ δὲ καὶ ἔρευνῶντας ταῦτα εὔρεις τίποτε ἀλλο σοφώτερον καὶ πιστώτερον θέλεις μᾶς τὸ διδάξει μὲ γράμμα σου καὶ θέλομεν τὸ δεγκθῆ.

Διὰ δὲ τὰς γονυκλισίας πρέπει νὰ ἥξεύρῃς ὅτι εἰς μὲν τὰς δεσποτικὰς ἕօρτας, καὶ θεομητορικάς, καὶ ὅλην τὴν Πεντηκοστὴν δὲν γίνονται τελείως οὕτε ἐπ' ἐκκλησίας, οὕτε ἐν τοῖς κελλίοις· εἰς δὲ τὰ μεθέορτα, καὶ τὰ δωδεκαήμερα, καὶ εἰς τὰς μνήμας τῶν ἕօρταζομένων ἀγίων, εἰς μὲν τὸ κοινὸν δὲν γίνονται· ἐν τοῖς κελλίοις δὲ γίνονται.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀρ. 67 χειρογράφου κώδικος τῆς Ἱερᾶς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος τελ. 24 σελ.). Ἐνταῦθε αὖτε εὕρητε.

